

Tioårsjubileum i Brunnberg

Danska paradiset mitt i finnbbygden

HAGFORS (NWT)

För tio år sedan sålde UHB skogsarbetarbyn Brunnberg. Hela byn köptes av danskar, och det fanns en hel del kritiska röster mot att dåvarande Ekshärads kommun kunde "släppa" möjligheten att köpa byn.

De danska familjerna slog dock till med en gång och köpte hela Brunnberg med ett 30-tal gårdar med 72 tunnland mark för — 1 miljon danska kronor! Härmed firade man tioårsjubileum i "danska" Brunnberg.

Den lilla byn Brunnberg, tre mil nordost om Ekshärad och endast fyra kilometers bilväg från Dalagränsen, har dock en gammal historia. Den förste invånaren hette Hakkarin och kom till byn på 1620-talet. Finnarna ägnade sig åt svedjebruk, boskapskötsel, jakt och fiske. Så småningom kom skogarna och markerna vid Brunnberg att tillhöra Uddeholmsbolaget. Brunnberg utvecklades med åren och så sent som 1957 uppfördes ytterligare sju moderna bostadshus. Det skulle satsas på Brunnberg, men "utvecklingen" ville något annat. Med det moderna skogsbruket följde rationaliseringar bl a i form av kalhyggen, och detta medförde att det inte längre lönade sig att ha arbetarna boende i skogen. De skulle nu pendla till sina arbetsplatser och flyttades till Ekshärad och Hagfors.

Stig Olsén, enda året-runt-boende i Brunnberg, arbetar som skogsarbetare och på "fritiden" är han tillsyningsman i danskbyn.

Under sommartid är det inte minst bären som lockar danskarna till sitt Brunnberg. Familjen Mikkelsen rensar dagens skörd av "skogens blåa guld".

I början av 1970-talet var hela byn till salu. Många ansåg att byn skulle köpas av Ekshärads kommun, men till slut blev det istället så att även kommunens skolhus såldes. Det fanns tyskar som ville köpa byn, för att bygga ut till en stor stugby. Efter många turer fick en dansk mäklarfirma tag i projektet. Man samlade ihop en mängd danska intressenter och åkte upp till Brunnberg i november 1972. Det blev kärlek vid första ögonkastet. Danskarna slog till direkt — ett "paradis" för 1 miljon danska kronor!

Idag ägs alltså byn av ett 40-tal danska familjer, med undantag för skolhuset som ägs av ett stort danskt företag. Varje familj äger sitt eget hus. Åkermarken, uthus, gemensamma lokaler och en del annat drivs av Brunnberg By AB. Samtliga familjer har aktier i bolaget, men här handlar det mer om utgifter än utdelning.

Den enda året-runt-boende i Brunnberg är Stig Olsén, heltidsarbetande skogsarbetare vid Billerud, och anställd av Brunnberg By AB som "tillsyningsman" sedan starten för tio år sedan. Det är också Stig som idag driver jordbruket med fårskötsel.

Stig Olsén är för övrigt släkt med den förste invånaren — Hakkarin i elfte direkt nedstigande led!

—Det är fint här, en fin stämning mellan alla, säger han, men det finns en del praktiska problem. Trots att det bara finns två (!) telefonabbonnenter i byn är det ständigt problem med telefonerna. Och Brunnberg tillhör ju Hagfors kommun, men det här är verklig utpost som de glömt bort! Vi får inte ens reklammaterial från kommunen...

Posten kommer dagligen via Malung. En varubuss från Lima försörjer "Brunnbergsborgerne" med livsmedel en gång i veckan.

Stigs son Ulf, som bara var åtta år gammal när danskarna tog över byn, är idag tvåspråkig.

—Han lekte ju jämt med danska barn och nu talar han

—Alla är ute och plockar bär, säger Stig när vi går längs byns huvudgata. När vi kommer fram till stallet vid "Posten", visar det sig att familjen Bender från Köpenhamn är hemma. Vilket stall förresten! Utifrån ser det ut som ett gammalt stall, men skenet bedrar; därinne finns en helt modern lägenhet.

—Vi har haft det här sedan 1973, säger Steen Bender som bebor byns äldsta hus tillsammans med hustrun Alice och sonen Martin.

—En del familjer hyr ut sina hus och lägenheter genom stugförmedlingar, men vi vill vara här så mycket som möjligt. Omkring nio veckor per år brukar vi tillbringa här, säger Alice när vi stiger in genom den låga staddörren för en kopp kaffe i köket.

Det är inte bara familjen Bender som bor i ett riktigt gammalt hus. Flera av gårdarnas uthus har byggts om till fina fritidsbostäder. En familj bor i en f d vedbod!

—Exteriört sett försöker vi bevara byn i originalskick. Den ska vara levande, och vi jobbar för att trivas. Den här byn ska finnas för nästa generation, minst säger Steen.

En dag i veckan jobbar man kollektivt med praktiskt arbete tillsammans med Stig.

Brunnberg har en dramatisk historia. Här har avfolkats flera gånger genom seklen, men danskarna tänker bli kvar.

—Vi flyttar inte frivilligt härifrån, säger Steen Bender.

Till Brunnberg reser familjerna så ofta som möjligt. Och

man utnyttjar byn minst lika mycket vintertid. Byn ligger idealiskt till för vintersport, här har man snö sju månader av året.

På sommaren och hösten är det bär, svamp och de svenska auktionerna (!) som får dem att åka ända upp till Brunnbergsskogarna.

—I Danmark har vi ingen motsvarighet till de svenska auktionerna, därför är det ett sant folknöje för oss, säger Steen Bender när vi promenerar runt i byn.

De allra flesta husen har fågelnamn som "Kajen, Uggan, Kråkan, Talgoxen..." Vid "Kajen" träffar vi familjen Rasmussen från Vårdingborg. Sven-Erik Rasmussen är styrelseordförande sedan fem år tillbaka.

—Alla är väldigt nöjda med Brunnberg. Själva reser vi de 75 milerna hit upp omkring sex gånger om året.

□ Frihet

—Den största fördelen med Sverige är friheten som allmansrätten ger, säger Sven-Erik. Den är fantastisk! Och överhuvudtaget blir vi vänligt bemötta här i Värmland, jag har ingen känsla av att vi räknas som utlänningar.

Man kan förstå att de slog till och köpte Brunnberg den där dagen för tio år sedan. Här bor de i sitt danska "paradis" mitt i den värmländska finnbbygden. Och det tänker de fortsätta att göra!

Text:

Bo-Göran Andersson
Foto: Olle Persson

